

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.157/2012/5.szám

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Monyoródi Krisztián ügyvéd által képviselt **(felperes neve "f.a.", címe)** alatti székhelyű felperesnek - a Dr. Varga István ügyvéd által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti lakos alperes ellen meghíúsulási kötbér megfizetése iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 7.G.40.051/2011/30. számú ítélete ellen az alperes részéről 33. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 100.000,- (Egyszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Megállapítja, hogy az alperesi fellebbezés kapcsán illetékfizetési kötelezettség nem keletkezett.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A felek között 2008. április 10. napján mezőgazdasági termékértékesítési szerződések jöttek létre napraforgó és kukorica termeltetésére. A felperes bocsátotta rendelkezésre a teljesítéshez szükséges anyagokat, ebből eredően az alperesnek 6.716.399,- Ft, illetőleg 17.438.515,- Ft összegű tartozása keletkezett.

A kukorica termeltetésére kötött szerződésben az alperes vállalta, hogy 1.056 tonna terményt előállít, amit a felperes részére értékesít. A szerződés 9. pontja szerint az alperes vételi jogot engedett a megrendelőnek a teljes terménymennyiségre a szerződés 2. számú mellékletét képező külön megállapodás szerint. Az opciós vételárat a Budapesti Árutőzsdén október hónapban november hónapra kialakult elszámoló árak átlaga -20 % mértékben határozták meg. Feljogosították a felperest, hogy az opciós vételárból valamennyi igazolt költségét levonja. Az Általános Szerződési Feltételek 6.4. pontjában kikötötték, amennyiben a termelő neki felróható okból nem teljesíti a szerződésben meghatározott kötelezettségét, meghíúsulási kötbért köteles fizetni, amelynek alapja a termeltetési szerződés szerinti terménymennyiség, mértéke pedig 10.000,- Ft/tonna.

Az alperes a megtermelt kukoricát a felperesnek nem adta le.

A napraforgóra vonatkozó termeltetési szerződés 2. számú, opciós szerződést tartalmazó mellékletében a betakarított termény opciós vételárát a Budapesti Árutőzsdén október hónapban november hónapra kialakított elszámoló árak átlaga -20 % mértékben határozták meg.

A felek 2008. szeptember 16. napján a mezőgazdasági termékértékesítési szerződéssel érintett 380 tonna olajnapraforgóra külön adásvételi szerződést kötöttek, melyben a felperes vállalta, hogy a terményt 68.000,- Ft/tonna+ÁFA vételáron vásárolja meg az alperestől. A szerződés 5. pontjában rögzítették, hogy a kötbér mértéke a szerződéses ár 20 %-a, de minimum 5.000,- Ft/tonna, ha az alperes határidőben nem szállít, illetőleg a leadott mennyiség hiányos.

Az alperes a szerződés szerinti terménymennyiségből 2008. decemberében 206,288 tonna, összesen 16.833.100,- Ft értékű napraforgót adott le a felperesnek.

A termény értékével a felperes csökkentette az alperes tartozásait és a Csongrád Megyei Bíróságon 6.G.40.174/2009. szám alatt indított perben az így számított termelési előleg, 7.321.814,- Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni. A bíróság 6. sorszámú ítéletével az alperest - jogelismerésére tekintettel - a kereseti kérelem szerint marasztalta.

A M... Kft. 2009. október 27. napján az alperesre engedményezett a felperessel szemben fennálló vételárköveteléséből 8.399.020,- Ft-ot és annak kamatait.

A Csongrád Megyei Bíróság 2009. december 16-i kezdőnappal 2.Fpk.06-09-000265/16. számú végzésével elrendelte a felperes felszámolását. A felszámolási eljárásban az alperes a rá engedményezett követelést hitelezői igényként nem jelentette be, azt a felszámolást megelőzően a felperes egyéb követelésébe számították be.

A felperes keresetében 13.403.979,- Ft kötbér és ebből 10.560.000,- Ft után 2009. január 1. napjától, míg 2.843.979,- Ft után 2008. november 23. napjától a kifizetésig járó, a Ptk. 301. §-a szerinti mértékű késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy a termelő szerződést szegett, amikor a termeltetési, illetőleg adásvételi szerződésekben meghatározott mennyiségű terményeket nem adta le, ezért a hiányzó terménymennyiségek után a kikötött meghiúsulási kötbér megfizetésére köteles.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, a terményt a felperes szerződésszegése miatt nem adta le, mivel a teljesítés során egyoldalúan 53.000,- Ft/tonnában határozta meg a napraforgó átvételi árát, szemben a kikötött magasabb összeggel. Ezen túlmenően beszámítási kifogást terjesztett elő a M... Kft. rá engedményezett 8.399.020,- Ft összegű, felperessel szemben fennálló vételárkövetelése tekintetében.

Az elsőfokú bíróság 7.G.40.315/2009/16. sorszámú ítéletével az alperest a kereseti kérelem szerint marasztalta. Határozatának indokolása szerint az alperes megszegte a felek között létrejött szerződéseket, nem szállította le a szerződéses gabonamennyiséget, ezért a kikötött mértékű meghiúsulási kötbér megfizetésére köteles. Rámutatott, az engedményezett követelés beszámítására nincs mód, mivel az alperes nem bizonyította, hogy a felperessel szemben folyó felszámolási eljárásban hitelezői igényét bejelentette volna.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.666/2010/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és ugyanezt a bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A peres felek másodfokú eljárási költségét személyenként 200.000,- Ft-ban állapította meg. A hatályon kívül helyezés indokaként a bizonyítási eljárás nagyobb terjedelmű kiegészítésének szükségességét, a Pp. 252. § (3) bekezdését jelölte meg. Előírta az elsőfokú bíróság számára, hívja fel a felperest a kapcsolattartó nevének és idézhető lakcímének bejelentésére, majd tanúként hallgassa meg arra nézve, milyen összegű vételáron kívánta felvásárolni a terményt. Rámutatott, a szerződés létrejötte körében - a tényállás feltárása érdekében - nem mellőzhető a kukoricára vonatkozó „opciós” szerződés csatolása, amely az átvételi árat rögzíti. Ugyancsak tisztázni kell, a felperes jelezte-e, hogy szüksége van a kukoricára, betartották-e a felek a szerződésben előírtakat. Végül vizsgálni kell, az alperes hitelezői igényét a felszámolási eljárásban az elsőfokú ítélet meghozatalát követően bejelentette-e.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság - az előírt bizonyítások lefolytatása után - az alperest a kereseti kérelemnek megfelelően marasztalta. Határozatának indokolása szerint az alperes nem bizonyította, hogy a felperes szerződésszegése miatt hiúsult meg a teljesítés, alappal tagadta azt meg, ezért a szerződésekben kikötött meghiúsulási kötbér megfizetésére köteles. Álláspontja az volt, az engedményezett követelés beszámítására nincs mód, mivel az alperes maga nyilatkozott úgy, hogy követelését a felszámolási eljárásban hitelezői igényként nem jelentette be, mert az már a felszámolás előtt beszámításra került. Pervesztességére figyelemmel kötelezte az alperest az első- és másodfokú perköltség, valamint a felek illetékfeljegyzési joga folytán előzetesen le nem rótt első- és másodfokú eljárási illeték megfizetésére.

Az ítélettel szemben, annak megváltoztatása és a kereset elutasítása érdekében az alperes terjesztett elő fellebbezést. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást nem tárta fel, illetőleg helytelenül állapította meg, és abból levont jogi következtetése sem helytálló. Indokolásában fenntartotta az elsőfokú eljárásban kifejtett jogi érveit. Továbbra is állította, a felperes a szerződéses árnál alacsonyabb vételáron kívánta átvenni a gabonát, ezzel szerződést segezt, következésképpen a meghiúsulási kötbérre nem jogosult. Sérelmezte az elsőfokú bíróság döntését a beszámítási kifogás elutasítása kapcsán is. Elismerte, hogy már a felszámolást megelőzően sor került a beszámításra, azonban arra hivatkozott, hogy az ezen elszámolásból eredő kötelezettségeit a felperes nem teljesítette. Kérte figyelembe venni, hogy az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 51. § (1) bekezdése alapján a megismételt eljárásban az illetékfizetés alól mentesül.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokai alapján történő helybenhagyására irányult.

A fellebbezés **alaptalan**.

Ahogy azt az elsőfokú bíróság is helytállóan rögzítette ítéletében, a felek között a Ptk. 417. § (1) bekezdése szerinti mezőgazdasági termékértékesítési és ehhez kapcsolódóan adásvételi (Ptk. 365. § (1) bekezdés), illetőleg opciós (Ptk. 373. § (1) bekezdés)

szerződések jöttek létre. A felperes a mezőgazdasági termékértékesítési szerződés teljesítését elősegítő szolgáltatást nyújtott a Ptk. 418/A § (1) bekezdése alapján az alperesnek, aki azonban a szolgáltatások ellenértékét nem fizette meg, és a leszerződött terménymennyiség átadásával sem fedezte azt teljes egészében. Az ebből eredő tartozás megfizetésére jogerős bírósági ítélet (Csongrád Megyei Bíróság 6.G.40.174/2009/6. szám) kötelezte.

Jelen perben a felperes a felek között létrejött mezőgazdasági termékértékesítési szerződésekben kikötött meghiúsulási kötbérigényt (Ptk. 246. § (1) bekezdés) érvényesített.

Az alperes nem vitatta, hogy a szerződéseket nem, vagy csak részben teljesítette, következésképpen megállapítható, hogy a kötbérkövetelés objektív jogalapja fennáll. A kimentés körében azonban arra hivatkozott, hogy teljesítése a felperes szerződésszegése miatt hiúsult meg, amely abban állt, hogy a szerződéses árnál alacsonyabb értéken kívánta tőle átvenni a már leadott mennyiségen felüli megtermelt napraforgót. Az ezzel kapcsolatos bizonyítás a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében az alperest terhelte, mely kötelezettségének eleget tenni nem tudott. Az általa megjelölt tanúk a szerződéstől eltérő, alacsonyabb átvételi árral kapcsolatos tényelőadásait nem támasztották alá (**tanú 1.neve és tanú 2.neve** tanúvallomásai a 30. sorszámú jegyzőkönyvben), a hivatkozott - az elsőfokú bíróság által beszerzett - büntetőeljárás (Szegedi Városi Bíróság B.1961/2010. szám) iratai pedig olyan tartalmú nyilatkozatot a felperes ügyvezetője részéről nem tartalmaznak, amely szerint elismerte volna az alperes felé fennálló tartozását.

Mindezek alapján helytállóan foglalt állást úgy az elsőfokú bíróság, hogy - mivel a kimentés körében bizonyítása nem vezetett eredményre - az alperes a szerződésben rögzített, nem vitatott mértékű meghiúsulási kötbér megfizetésére köteles.

Ugyancsak helyesen fejtette ki ítéletében, hogy a beszámításra az 1991. évi IL. törvény (Cstv.) 38. § (3) bekezdésében foglalt feltételek hiányában - mivel az alperes a felperessel szembeni felszámolási eljárásban hitelezői igénybejelentéssel nem élt - nincs mód.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét - annak helyes indokai szerint - a Pp. 253. § (2) bekezdése és 254. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelen fellebbezést előterjesztő alperes köteles megfizetni a felperes másodfokú eljárásbeli jogi képviselővel összefüggésben felmerült eljárási költségét, melynek mértékét az ítéletábra a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdései alapján, a kifejtett munkamennyiséggel arányosan, a fellebbezési érték szem előtt tartásával határozta meg.

Megállapította ugyanakkor, hogy a személyes illetékfeljegyzési jog (Itv. 60. § (1) bekezdés) kedvezményében részesült alperesnek a fellebbezése kapcsán illetékfizetési kötelezettsége nem keletkezett.

- 5 -

Gf.I.30.157/2012/5.szám

Az Itv. 51. § (1) bekezdése szerint ha a 46-48. és az 50. §-ban szabályozott eljárásokban a bírósági határozatot a jogorvoslati eljárásban előadott kérelem, illetve ellenkérelem kereteire tekintet nélkül helyezi a bíróság hatályon kívül, a megismételt eljárásban a fél az illeték ismételt megfizetése alól mentesül.

Akkor kerül sor a másodfokú eljárásban a kérelem, illetve ellenkérelem kereteire tekintet nélkül történő hatályon kívül helyezésre, ha a bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, vagy az ítélet meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn, illetőleg, ha az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak a megsértése állapítható meg (Pp. 252. § (1)-(2) bekezdés). Abban az esetben, ha a hatályon kívül helyezés a bizonyítás nagy terjedelmű kiegészítése miatt indokolt, a fellebbező félnek a megismételt eljárásban is meg kell fizetnie a fellebbezési eljárási illetéket.

Jelen esetben az ítéletábra Gf.I.30.666/2010/3. számú határozatának indokolásában - konkrétan - ez utóbbi okra történik utalás (Pp. 252. § (3) bekezdés), azonban a hatályon kívül helyező végzés indokolásának tartalmából megállapítható, hogy valójában a másodfokú eljárás kereteit meghaladó, nagy terjedelmű bizonyításkiegesztés az elsőfokú bíróság súlyos eljárási szabálysértése miatt vált szükségessé. Nem tájékoztatta ugyanis a felperest a Pp. 3. § (3) bekezdésének megfelelően arról, hogy a kukoricára vonatkozó opciós szerződés létrejöttét, annak tartalmát az ezt tartalmazó okirat csatolásával bizonyítania kell, valamint nem alkalmazta a Pp. 167. § (6) bekezdésében foglaltakat és nem hívta fel ez alapján a - szükséges adatokat ismerő - felperest az alperes által meghallgatni kért tanú idézhető címének bejelentésére. A másodfokú bíróság a hatályon kívül helyező végzésben a mindezekkel kapcsolatos további bizonyítást írta elő az elsőfokú bíróság feladatául. Ilyen körülmények között a fél a fellebbezési illeték újbóli megfizetése alól mentesül függetlenül attól, hogy a Pp. 252. § (2) bekezdését a másodfokú határozat indokolásában külön nem hívta fel. Ez jelen esetben azt jelenti, hogy az alperes illetékfeljegyzési joga folytán - jelen fellebbezése kapcsán - feljegyzett 1.072.300,- Ft összegű illeték költségjegyzékből való törlése indokolt.

Szeged, 2012. október hó 4. napján

Dr. Mányoki Zsolt sk.
a tanács elnöke

Dr. Kiss Gabriella sk.
előadó bíró

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla sk.
táblabíró